

HÍRLEVÉL

Dr. Fehér Gergely, vezető tudományos munkatárs, PTE KK foglalkozás-egészségügyi és munkahigiénés központ

A munkaképesség vizsgálata a közsférában

A GINOP-5.3.5-18-2018-00056 sz. munkaerőpiaci alkalmazkodóképesség fejlesztését célzó tematikus projektek: „Támogató megoldások kialakítása a közigazgatás, védelem ágazatban” projekt keretében a Pécsi Tudományegyetem közreműködésével számos háttér tanulmány született, melyek a közigazgatásban, és a védelmi ágazatban foglalkoztatottak jogviszonyának különböző aspektusait vizsgálták.

A projekt keretében végzett kutatások felhívták a figyelmet arra, hogy a közszolgálatban fokozott szükség van a foglalkoztatottak egészségügyi állapotának, munkaképességének folyamatos vizsgálatára a betegségek megelőzése érdekében.

– Milyen módszerekkel vizsgálható a munkaképesség a foglalkoztatottaknak?

– A FEOR azaz, a Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszere tartalmazza a feladatkörök, tevékenységi körök leírását, azaz a foglalkozási osztályok ismérveit, és tartalmazza az ehhez szükséges képességek meghatározását is. Ugyanakkor tartalmazza az ehhez kapcsolódó egészségügyi kockázatokat is. Ezt a rendszert több alkalommal is felülvizsgálták, nevezetesen Magyarországon 2007-és 10 között zajlott le az új rendszer vizsgálata, amely 2011 januártól hatályos. Ez a rendszer a 10 főcsoporton belül 42 csoportot, 116 alcsoportot, és 485 foglalkozást határoz meg.

Fontos megjegyezni, hogy a kézikönyv tartalmazza a készség, képzettség meghatározását is, de az ehhez szükséges vizsgálati módszerek, kritériumrendszerek, melynek a minő-

sítés tennék lehetővé, sem hazai, sem nemzetközi szinten nem állnak rendelkezésre.

A munkaképesség alapvető meghatározásánál elsősorban a fizikai paraméterek domináltak, és ezt követően az orvos döntött, hogy milyen kérdőívek, illetve a munka jellegétől függően, milyen vizsgálatok bevezetésével vagy megtartásával vizsgálja a munkaképességet. Általában a rutin orvosi vizsgálatot megelőzően, vagy azt követően kérdőív kitöltése történik, amelynek elemzése alapot adhat a munkaerőkészség elbírálásához, és ennek mellékletei lehetnek, természetesen a korábbi orvosi leletek, szakvélemények.

A legnépszerűbb módszer a leletek, illetve a beteg előzményeinek áttekintése után a fizikai vizsgálat, majd egy 12 lépéses vizsgálatban a gyakorlat során aerob tesztek és súlyok mozgatása is része.

Subjektív tényezők kiküszöbölésére a munkaképesség vizsgálatának érdekében különféle képesség-tesztelő gépek kifejlesztése történt meg, mint például

Dr. Fehér Gergely

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Blankenship, Ergos Work Simulator and Ergo-Kit variation. Ezek mind-mind részletes mozgásvizsgálatokat, terhelhetőséget tartalmazó kontrollt jelent, amely 3 órát is igénybe vehet. Itt vizsgálhatjuk az ülés, álló munkavégzésre, vonatkozó feladatok végrehajtását és a monotóniatűrési képességét is Talán a legjobbnak az Ergo-Kit rendszer minősült az összehasonlító analízis során.

Egyrészt rendelkezésre állnak különböző eszközök, rendszerek, amelyeket fentebb említettünk ezek közül a legjobb talán az ErgoScope rendszer. Az ErgoScope egy olyan munkaképesség vizsgáló rendszer, ahol a szimulált munkahelyek vannak létrehozva, és az egyes munkahelyeken a vizsgálandó személyeknek különböző feladatokat kell elvégezni a speciálisan kialakított mérőeszközök segítségével. Léteznek paneles formái is, ám elérhető a három paneles kialakítás is, mely lehetőséget nyújt arra, hogy egyidejűleg több személy vizsgálata is elvégezhető legyen. A mérőeszközök adatgyűjtő egységei a központi számítógépbe továbbítják a mért adatokat.

A mérések többszintű adatsorokat adnak, szerepel benne statikus/dinamikus erőmérés, ülve végzett munkák vizsgálata, helyben, egész testtel végzett mozgások vizsgálata, finommozgások (kéz, csukló, ujjak) feltérképezése. A repetitív feladatok révén a monotóniatűrési is vizsgálható. A digitálisan eltárolt mérési adatok lehetőséget biztosítanak azok

igény szerinti előhívására, egyúttal megakadályozzák a mérési eredmények utólagos manipulálását.

Az elvégzett mérések és tesztek segítségével objektív képet kaphatunk a vizsgált személy munkaképességére vonatkozóan, megállapítható, hogy a személy milyen munkaformákat, tevékenységeket képes elvégezni, milyen gyakorlati feladatokat tud ellátni. Komoly hátránya a rendszernek, hogy a teljes vizsgálati protokoll akár órákat is igénybe tud venni, továbbá a kapott vizsgálati eredmény a témában nem jártas személyek számára igen nehezen értelmezhető.

– Emellett milyen rizikófaktorok vizsgálata lehet még fontos a foglalkoztatottak vonatkozásában?

– Mivel a cardiovascularis okok még mindig a morbiditási és a mortalitási listák éllovasai, természetesen a munkavállalók ezirányú szűrése is alapvetően szükséges. A legegyszerűbb módszer erre az ún. Framingham score táblázat, mely adekvált rizikóbesorolást tesz lehetővé, melynek komoly terápiás vonzatai is vannak. Gyakorlatilag az összes prevenció ajánlás ezt preferálja (88).

Számos online is elérhető kockázatbecslő algoritmus áll rendelkezésre, melyek igen könnyűvé teszik a mindennapos felhasználást. Mindazonáltal a páciensek jelentős része nem kapja meg a rizikóprofiljának megfelelő adekvált kezelést, ezt támasztják alá középkorú vascularis rizikófaktorokkal ugyan rendelkező, de vascularis eseménytől mentes migrénes betegeken elvégzett nemrég közölt hazai vizsgálat eredményei is.

Az egyén munkaképességét nem csupán fizikális, hanem pszichés, illetve szociális tényezők is befolyásolják. Kiemelendő a krónikus fájdalommal járó betegségekben szenvedők képességvizsgálata és ennek nehézségei. A krónikus derék- és nyakfájdalom okozta munkaképesség-csökkenés (mint vezető ok), illetőleg ennek objektív meghatározása világszerte problémát jelent.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE